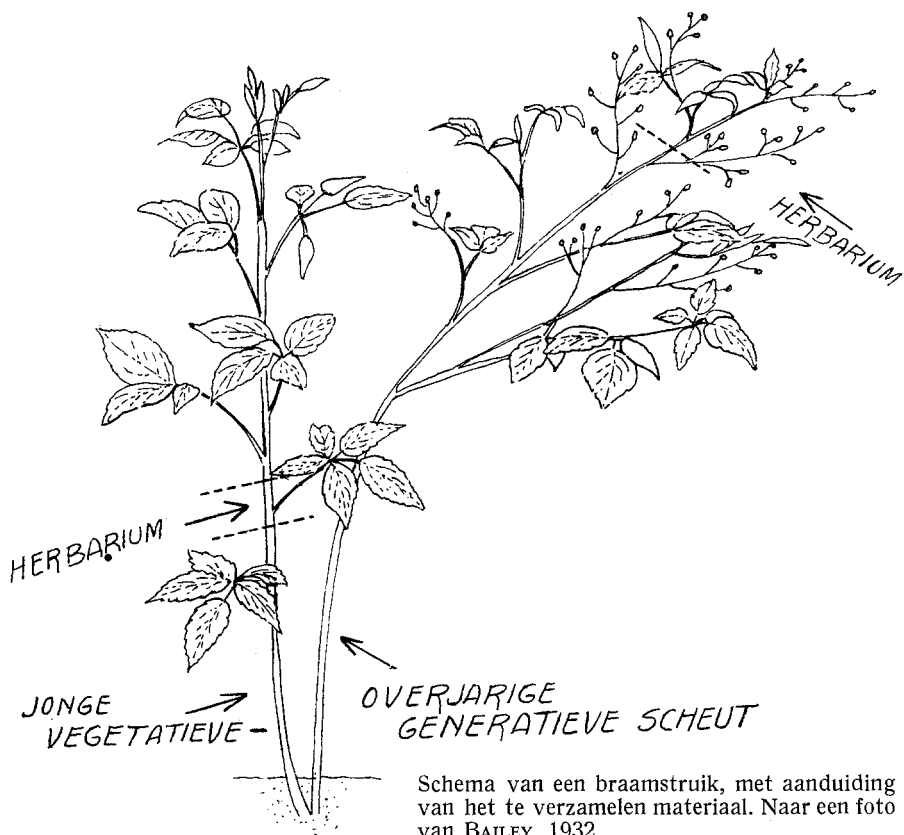

HET DETERMINEREN VAN BRAMEN ¹⁾

DOOR

A. J. TER PELKWIJK
Biologisch Station, Wijster (Dr.)

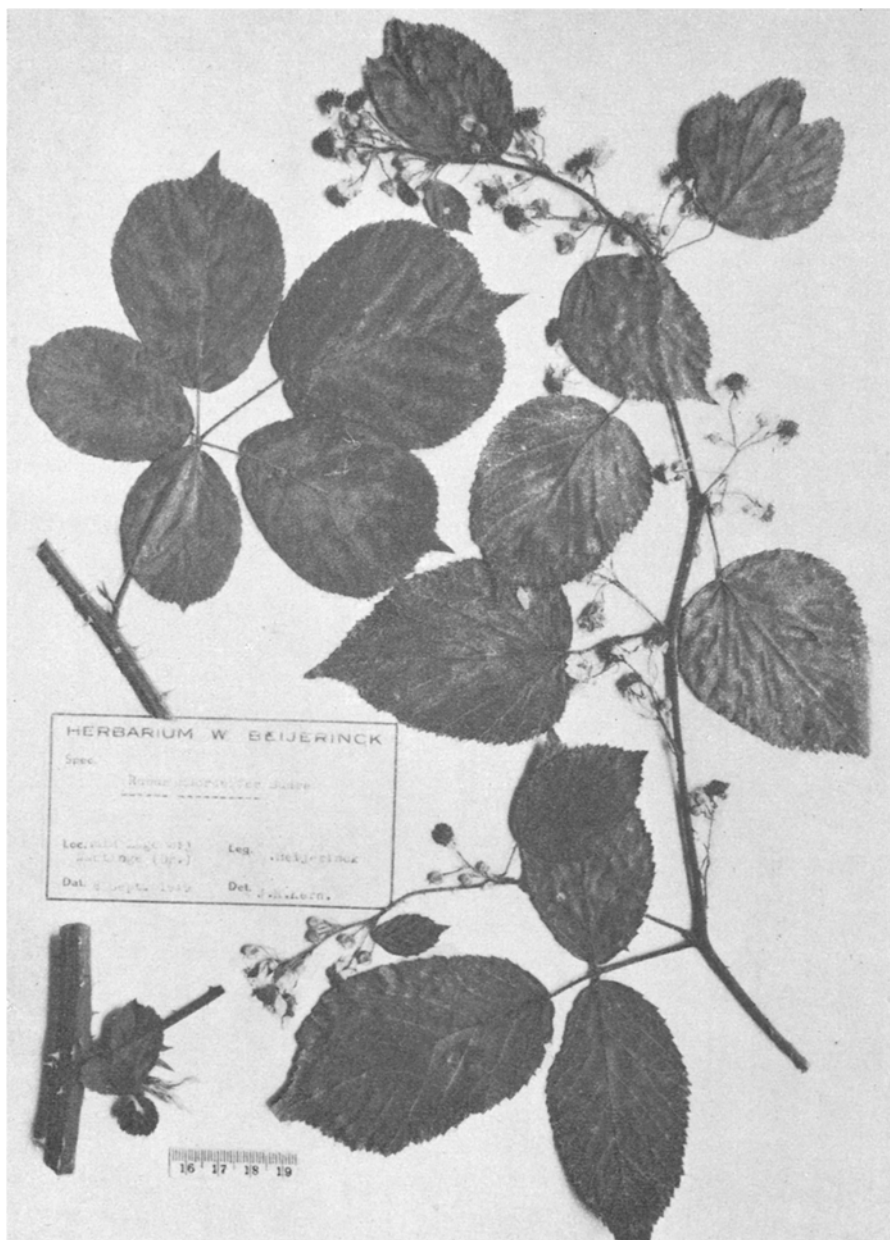

Schema van een braamstruik, met aanduiding van het te verzamelen materiaal. Naar een foto van BAILEY, 1932.

Wie voor het determineren van bramen bruikbaar materiaal wil verzamelen, moet van de wijze van groeien van deze struiken op de hoogte zijn. Zij zijn zogenaamd hapaxanth, d.w.z. slechts éénmaal bloemvormend. De bloemen ontwikkelen zich aan de twee-jarige scheuten, die daarna afsterven. Aan een volwassen bramenstruik treft men twee soorten twijgen aan, ten eerste de vegetatieve, die zich in de loop van de zomer ontwikkelen, ten tweede de generatieve, dus de

¹⁾ Het vermoeden is gerechtvaardigd, dat o.m. wilde bramen een virusreservoir vormen van waaruit de gecultiveerde framboos geïnfecteerd kan worden. In het voorgaande artikel geeft de heer HILLE RIS LAMBERS een overzicht van de bladluizen, die in Nederland op deze wilde bramen kunnen worden aangetroffen. Op verzoek van de Redactie van het Tijdschrift over Plantenziekten is Mevrouw A. J. TER PELKWIJK voorts zo bereidwillig geweest om enige instructies te geven betreffende het inzamelen van herbariummateriaal ten behoeve van de determinatie van deze wilde bramen.

DE REDACTIE

Voorbeeld van een determineerbaar herbariumexemplaar, links twee stukken turio en blad, rechts een bloeiwijze.
(Foto Dr W. Beijerinck)

bloeiende en vruchtdragende (zie figuur). BAILEY noemde de vegetatieve scheuten „primocanes”, de generatieve „floricanes”. Voor de vegetatieve scheuten is ook de term „turio” in gebruik.

Voor het determineren moet men van beide typen, dus zowel van de turio als van de bloeiwijze, materiaal verzamelen en wel op de volgende wijze.

1. Uit het middengedeelte van een vegetatieve scheut knippen men met een snoeischaar enkele korte stukjes stengel. Elk stukje drage een gaaf, goed ontwikkeld blad. Twee tot drie van dergelijke bladeren zijn voldoende.
2. Van de generatieve scheut kiezen men een of twee goed ontwikkelde, bij voorkeur eindstandige bloeiwijzen.

Bij het verzamelen moet vooral worden nagegaan of vegetatieve en generatieve scheut wel tot dezelfde plant behoren. Met zekerheid is dit alleen aan de voet van de plant, waar de stengels uit de grond te voorschijn komen, te zien.

Men geve het van één struik verzamelde materiaal een nummer en plakke aan elk afzonderlijk plantendeel een gegomd strookje, van dit nummer voorzien. Verwisseling tijdens het drogen is dan uitgesloten. Men noteer nu het nummer en de groeiplaats, de groeiwijze (van rechtop tot liggend, met of zonder worteluitlopers), de kleur van de kroonblaadjes, de lengte van de meeldraden ten opzichte van de stijlen en bij halfontwikkelde vruchten de stand van de kelkblaadjes ten opzichte van de vrucht. Daar zowel bloem als jonge vrucht voor de determinatie van belang zijn, zou men om volledig te zijn, eigenlijk tweemaal van eenzelfde struik een bloeiwijze moeten drogen. In een verder gevorderd stadium van de bloei is het echter mogelijk om beide stadia tegelijk te verzamelen.

Het drogen moet niet te snel gebeuren, daar het bramenblad veel vocht bevat en dan neiging heeft tot broeien en zwart kleuren.

Bramen zijn niet gemakkelijk te determineren. Vooral wanneer men daarbij alleen van gedroogd materiaal uitgaat, worden er vaak fouten gemaakt. Dit is een van de redenen, waarom de nomenclatuur zo verwarrend is geworden. Men gaf nieuwe namen op grond van onvolledig herbariummateriaal.

Bij de verschillende batologen (Focke, Sudre, Didier) zal men steeds uitgebreide voorschriften voor het verzamelen aantreffen. Bovenstaande aanwijzingen zijn dan ook onmisbaar, wanneer men de mogelijkheid tot determinatie zo gunstig mogelijk wil maken. Maar ook dan zal, vooral door bastaardering, een juiste op naamstelling niet altijd mogelijk zijn.